

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

РЕГЛАМЕНТ

ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ

НА ОЛИМПИАДАТА ПО ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2015 – 2016 ГОДИНА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Националната олимпиада по химия и опазване на околната среда (НОХООС) през учебната 2015-2016 година се организира и провежда в съответствие със Заповед № РД 09-1418 от 02.10.2015 г. на министъра на образованието и науката, Приложение 1 – Изисквания за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и националните състезания през учебната 2015-2016 година. Настоящият регламент има за цел да допълни и конкретизира информацията, свързана със спецификата на олимпиадата по химия и опазване на околната среда.

1. Целите на олимпиадата по химия и опазване на околната среда са:

- да се предостави възможност на учениците за интелектуална изява;
- да се създадат условия за прилагане на изследователски методи в конкретни предметни области;
- да се стимулира личностната изява на учениците;
- да се мотивират учителите за работа с ученици с изяви способности.

По време на своето обучение в средното училище всеки ученик има право да се яви на олимпиада по даден предмет само веднъж по конкретно учебно съдържание за даден клас.

2. Олимпиадата по химия и ООС се организира и провежда в три кръга: общински, областен и национален.

3. Организацията и провеждането на олимпиадата по химия и ООС се осъществяват от експерта по химия и ООС в МОН и от експертите по природни науки и екология в РИО, от директорите на училищата, от училищните, областните и националната комисии за олимпиадата.

4. Състав на националната комисия:

4.1. В националната комисия участват представители на академичната общност от висшите училища и от институтите на БАН, на професионални сдружения, експерти, учители, както и преподаватели и студенти от български и чуждестранни университети.

4.2. Съставът на националната комисия за олимпиадата по химия и ООС се определя със заповед на министъра на образованието и науката.

5. Задължения на националната комисия:

а) Изготвя регламент за организиране и провеждане на олимпиадата по химия и ООС и го представя на експерта по химия и ООС в МОН, подписан от председателя на комисията, не по-късно от 10 работни дни след издаване на заповедта за определяне състава на комисията.

б) Всеки от членовете на националната комисия при получаване на заповедта за участие в национална комисия удостоверява с декларация отсъствието на обстоятелства, които биха довели до нарушаване на принципа за обективно оценяване и за неразпространение

на информация, свързана с темите, задачите и тестовите въпроси, преди тяхното официално обявяване.

- в) Изготвя темите, задачите и тестовите въпроси за областния кръг и за националния кръг в съответствие с регламента на олимпиадата.
- г) Извършва окончателното оценяване и класиране на предложените от областната комисия участници в съответствие със Заповед № РД 09-1418 от 02.10.2015 г., както и с настоящия регламент и представя в МОН за утвърждаване протокол за допуснатите до участие в националния кръг – до 120 ученици, в срок не по-късно от 10 работни дни преди датата на националния кръг.
- д) Изготвя в писмена форма становище/рецензия/оценъчна карта за всяка от работите на учениците, които са предложени от областните комисии за участие в националния кръг, но не са допуснати до участие от националната комисия.
- е) Оценява знанията и уменията на участниците в националния кръг в съответствие с регламента на олимпиадата и изготвя протоколи (по състезателни групи) с окончателното класиране на участниците с техните имена, населено място, училище, клас и резултати, както и протокол за лауреатите на Националната олимпиада по химия и ООС.
- ж) Извършва подготовка за участие в международните олимпиади на учениците от разширения национален отбор, провежда подборно контролно с тях и изготвя протокол с резултатите им в низходящ ред.
- з) Предлага на министъра на образованието и науката за утвърждаване състава на националния отбор за участие в международната олимпиада в срок не по-късно от 15 работни дни преди провеждането на международната олимпиада по химия.
- и) Изпраща непосредствено след обявяване на резултатите в електронен вид в пресцентъра на МОН информация за представянето на българския отбор, а докладите за участие в международните олимпиади по химия и протоколи с резултатите на участниците – на хартия в срок до 10 работни дни след провеждането на съответната международна олимпиада.

Координацията на дейностите на Националната комисия се осъществява от експерта по химия и ООС в МОН.

- 6. В олимпиадата по химия и ООС имат право да участват** всички ученици, които се обучават в дневна, в самостоятелна или в индивидуална форма на обучение в български общински, държавни и частни училища, както и в училищата на територията на Република България към чуждестранните посолства, в следните състезателни групи:
- I състезателна група – ученици, които през настоящата учебна година са в VII клас;
 - II състезателна група – ученици, които през настоящата учебна година изучават учебно съдържание за VIII клас;
 - III състезателна група – ученици, които през настоящата учебна година изучават учебно съдържание за IX клас;
 - IV състезателна група – ученици, които през настоящата учебна година са в X (ако вече са се явявали върху учебно съдържание за IX клас), в XI и в XII клас на всички видове училища.
- 7. На участниците във всички кръгове на олимпиадата не се разрешава** използването на други помощни материали освен предоставените заедно с изпитните теми. Разрешено е използването на собствен калкулатор.

II. ОБЩИНСКИ КРЪГ НА ОЛИМПИАДАТА

1. Общинският кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда се провежда съгласно графика, утвърден от министъра на образованието и науката до 24.01.2016 г.
2. В него могат да участват ученици от **четирите състезателни групи**.
3. **Директорите на училищата**, определени със заповед на началника на РИО за място на провеждане на общинския кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда, назначават училищна комисия и определят квесторите.
4. **Училищните комисии** оценяват писмените работи на учениците.
5. В срок **до 7 дни** от състезателния ден училищната комисия изготвя:
 - протокол за явилите се ученици и техните резултати;
 - протокол за класираните за областния кръг ученици и техните резултати.
6. Протоколите по т. 5 се заверяват с подпис и печат от директора на училището, който **в двудневен срок** ги изпраща на началника на РИО заедно с писмените работи на класираните ученици.
7. **Контролът** по провеждането на общинския кръг се осъществява от експертите по природни науки и екология в РИО, а където няма такива – от определени със заповед на началника на РИО длъжностни лица.
8. **Времетраенето** на общинския кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда е 4 астрономически часа.
9. **Темите и критериите за оценяване** се разработват от експерти по природни науки и екология в РИО или от учители, които писмено са декларирали отсъствие на конфликт на интереси. **Темите за всички възрастови групи** се определят върху учебно съдържание по *човекът и природата* и по *химия и опазване на околната среда* от задължителната подготовка.
10. За участие в областния кръг на олимпиадата **се класират** тези ученици, които са получили на общинския кръг **не по-малко от 75% от максималния брой точки (100 точки)**.

III. ОБЛАСТЕН КРЪГ НА ОЛИМПИАДАТА

1. Областният кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда се провежда на 13.02.2016 г. от 14:00 часа съгласно графика, утвърден със Заповед № РД 09-1418 от 02.10.2015 г. на министъра на образованието и науката.
2. В областния кръг участват ученици от **четирите състезателни групи**.
3. **Времетраенето** на областния кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда е 4 астрономически часа за всички състезателни групи.
4. **Началникът на РИО** назначава със заповед областната комисия за олимпиадата по химия и опазване на околната среда и определя училищата домакини и квесторите. Квесторите не са учители по химия и опазване на околната среда.
5. Областните комисии **организируют** провеждането и оценяването на олимпиадата по химия и опазване на околната среда.
6. Писмените работи са **анонимни** за всички състезателни групи.

7. **Темите, както и критериите за проверка и оценка,** се разработват от Националната комисия съгласно програмите за всяка състезателна група, както следва:
- За I и II състезателна група – 20 задачи с избираем отговор и 3 задачи със свободен отговор (логически или изчислителни, или комбинация от двете);
 - За III и IV състезателна група – четири задачи със свободен отговор.
8. При започване на състезанието се разсекретява само темата. Указанието за проверка и оценка се разсекретява след изтичане на времето за разработване на писмената работа, определено в т. 3.
9. Въпроси, възникнали по време на състезанието и отнасящи се до темите, се решават на място от областната комисия, утвърдена със заповед на началника на РИО. Ако решението на комисията води до промени (технически или фактически) в условията на задачите, своевременно се информират всички участващи ученици и се съставя протокол с решението на комисията, който се изпраща в МОН заедно с протоколите от областния кръг.
10. Всяка писмена работа се оценява от двама проверители – членове на Областната комисия. При разлика между оценките от двамата проверители до 2 точки за крайна се взема средноаритметичната стойност от тях. При разлика от 2 и повече точки работата се арбитрира и оценката на арбитъра е окончателна.
11. За участие в националния кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда **областните комисии предлагат учениците,** които са получили **не по-малко от 60%** (за III и IV състезателна група) и не по-малко от **85%** (за I и II състезателна група) **от максималния брой точки (100 точки).**
12. **В срок до 7 работни дни** от състезателния ден:
- **Областните комисии изготвят справка** (по образец на МОН на електронен носител) за броя на оценителите и за броя работи, проверени и оценени от всеки член на областната комисия, която се изпраща на хартиен носител и по електронен път на съответния експерт в МОН.
 - **Областните комисии изготвят два вида протоколи** (по образец):
 - ✓ **Протокол № 1** с имената и резултатите на учениците, които комисията не предлага за допускане до националния кръг на олимпиадата;
 - ✓ **Протокол № 2** с резултатите (по фиктивни номера) на учениците, предложени за допускане до националния кръг
 - **Началникът на РИО заверява** с подпис и печат протоколите по т. 12 и изпраща на експерта по химия и опазване на околната среда в МОН:
 - ✓ на хартиен носител Протоколи №1 и 2, и **неразсекретените писмени работи** заедно с прикрепени към тях с телбод малки пликчета с данните на предложените за участие в националния кръг ученици
 - ✓ по електронната поща Протоколи №1 и 2 в два формата – сканирани и в Excel формат.
13. Експертът по химия и ООС на МОН предава Протокол №2 и неразсекретените писмени работи за арбитриране на националната комисия в срок от 2 работни дни.
14. Националната комисия:
- а) арбитрира неразсекретените писмени работи на учениците, предложени за участие в националния кръг, като поставя **окончателна оценка** върху всяка от тези работи с резолюция;

- б) разсекретява и изготвя **окончателен протокол**, в който поименно са отбелязани резултатите в низходящ ред на всички арбитражни по т. 14 а работи по възрастови групи. Този протокол се представя на експерта по химия и ООС в МОН не по-късно от 10 дни преди националния кръг.
15. Решението на националната комисия по отношение на допуснатите ученици до национален кръг е **окончателно** и не подлежи на обжалване и промяна.
16. Протоколите с допуснатите до националния кръг не се публикуват на страницата на РИО или на други сайтове преди публикуването им на интернет страницата на МОН.
17. Окончателният протокол се публикува на интернет страницата на МОН.

IV. НАЦИОНАЛЕН КРЪГ

1. Националният кръг на олимпиадата по ХООС се провежда за **всички състезателни групи**. За учениците от III и IV състезателна група олимпиадата включва теоретичен и експериментален кръг, а за I и II състезателна група – само теоретичен кръг, като темата включва и въпроси/задачи, които проверяват и познания по химичен експеримент.
2. Броят на допуснатите до национален кръг е до 120 ученици и се определя от Националната комисия, както следва:
- IV състезателна група – **до 60 ученици**;
 - III състезателна група – **от 10 до 20 ученици**;
 - II състезателна група – **от 10 до 20 ученици**;
 - I състезателна група – **не по-малко от 20 ученици**.
3. Националният кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда се провежда в два последователни дни на 19 и 20.03.2016 г. съгласно графика, определен от МОН в Заповед № РД 09-1418 от 02.10.2015 г. на министъра на образованието и науката.
4. Учебното съдържание, върху което се определят задачите, е съгласно програмите, разработени от Националната комисия, които са неразделна част от настоящия регламент.
5. **Теоретичните и експерименталните задачи**, както и критериите за проверка и оценка, се определят от Националната комисия.
6. **Времетраенето** на националния кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда за I и II състезателна група е 4 астрономически часа, а за III и IV състезателна група – 5 астрономически часа за теоретичния кръг и 3 астрономически часа – за експерименталния кръг.
7. Работите са анонимни, като всяка работа се оценява от двама проверители. При разлика между оценките от двамата проверители до 2 точки за крайна се взема средноаритметичната стойност от тях. При разлика от 2 и повече точки работата се арбитражира и оценката на арбитража е окончателна.
8. **Оценката на работите на учениците от IV състезателна група** се извършва по скала, определена от Националната комисия, както следва:
- оценка **отличен (6)** получават учениците, класирани от първо до десето място;
 - оценка **отличен (5.75)** получават учениците, получили от 90% (включително) до 100% от точките на класирания на десето място;
 - оценка **отличен (5.50)** получават учениците, получили от 75% (включително) до 90% от точките на класирания на десето място.
9. Оценката от националния кръг е **окончателна** и не подлежи на обжалване и промяна.

10. На учениците, получили оценка отличен (6) на националния кръг на олимпиадата и завършващи средно образование през настоящата учебна година, МОН издава **удостоверение** за статута им на лауреати на националната олимпиада по химия и опазване на околната среда съгласно §2 от Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България (приета с ПМС № 79/09.05.2000 г., обн. ДВ, бр. 40/2000 г.) и Наредба № 4/16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета, чл. 77, ал. 1, т. 2 и чл. 79 (обн. ДВ, бр. 41/08.05.2003 г.).
11. На учениците, получили оценка отличен (5.50) и отличен (5.75) на националния кръг на олимпиадата по химия и опазване на околната среда и завършващи средно образование през настоящата учебна година, МОН издава **служебна бележка**, която да послужи за приемането им във висши училища при решение на съответното висше училище.
12. Учениците от всички възрастови групи, класирани на първо, второ и трето място в националния кръг, получават грамота от МОН.
13. Учениците от всички възрастови групи, участвали в националния кръг на олимпиадата, получават грамота за участие, подписана от председателя на националната комисия.
14. Четирима ученици, които са получили най-високи резултати от II и III състезателна група и не са навършили 17 години към 31.12.2016 г., имат право да участват в подбора за националния отбор за Европейската олимпиада по природни науки през 2017 година.
15. Документите по т. 3.10 и 3.11 се получават лично от ученика или упълномощено от него лице в съответните стаи от служителите на фронт-офиса на МОН.

V. МЕЖДУНАРОДНА ОЛИМПИАДА ПО ХИМИЯ (юли 2016 г.)

1. Отборът за участие в Международната олимпиада по химия (МОХ) се състои от **4 ученици** от IV група и той бива определен измежду класираните на първите 10 места на националния кръг на олимпиадата по ХООС през настоящата учебна година, които формират **разширения национален отбор**.
Отказът на ученик от участие в разширения национален отбор или в подготовката се декларира писмено чрез попълване на декларация по образец и мястото му се заема от следващия в класирането.
2. Разширеният национален отбор се подготвя в продължение на **14 дни** по програма и от преподаватели, определени от Националната комисия. Съобразно изискванията на МОХ подготовката включва теми, които са извън и над профилираната подготовка в българското училище. В подготовката могат да участват и 5 ученици от III състезателна група, показали най-добри резултати на националния кръг на олимпиадата.
3. Определянето на отбора се прави с писмена контролна работа и експериментална задача, подготвени от Националната комисия. До подборното контролно се допускат само учениците, участвали в подготовката. Класираните на първите четири места формират **отбора за международната олимпиада**. За тези четирима състезатели подготовката продължава до 20 дни по програма, съобразена с изискванията на МОХ.
4. Националният отбор участва в Международната олимпиада по химия след получена **покана от страната домакин** и при условията на регламента на Международната олимпиада.
5. **Ръководители и наблюдатели** в състава на националния отбор могат да бъдат председателят и членовете на Националната комисия, преподаватели и научни работници, участвали в подготовката на отбора, и експертът по химия и опазване на околната среда от МОН.

6. Отборът на България участва в МОХ при осигурено финансиране в съответствие със Заповед № РД 09-1418 от 02.10.2015 г. на министъра на образованието и науката и от спонсори.

VI. МЕЖДУНАРОДНА МЕНДЕЛЕЕВСКА ОЛИМПИАДА (Душанбе, Таджикистан, април-май 2016 г.)

1. Отборът за участие в Международната Менделеевска олимпиада по химия (ММОХ) се състои от **4 ученици**.
2. Съставът на отбора се определя по реда на класирането на националния кръг. Класираните ученици вземат участие в допълнителна подготовка за олимпиадата в рамките на **десет дни**.
3. Отказът на ученик от участие в ММОХ се декларира писмено чрез попълване на декларация по образец и мястото му се заема от следващия в класирането.
4. Националният отбор участва в Международната Менделеевска олимпиада по химия след получена покана от страната домакин и при условията на регламента на олимпиадата.
5. Ръководители и наблюдатели в състава на националния отбор могат да бъдат председателят и членовете на Националната комисия, преподаватели и научни работници, участвали в подготовката на отбора, и експертът по химия и опазване на околната среда от МОН.
6. Отборът на България участва в ММОХ при осигурено финансиране в съответствие със Заповед № РД 09-1418 от 02.10.2015 г. на министъра на образованието и науката.

НАЦИОНАЛНА КОМИСИЯ